

3163

4246

SPRAWOZDANIE KOMITETU

C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO

ZA ROK 1891.

KRAKÓW.
NAKŁADEM TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO
CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ W KRAKOWIE.
pod zarządem A. Szyjewskiego.
1892.

3163

SPRAWOZDANIE

z czynności Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego

za czas od Zebrania ogólnego, odbytego w dniu 23 i 24 Maja 1891 r.

Komitet w tym przeciągu czasu odbył posiedzeń zwyczajnych 10, nadzwyczajne 1, i narad w kwestjach specjalnych 4. Liczba pism nadesłanych Komitetowi i ztąd wysłanych do różnych władz i osób wynosi 1989 okólników i urgensów 39.

Komitet załatwił uchwały Zebrania ogólnego w sposób następujący:

W myśl **Uchwały I-szej** Zebrania ogólnego r. 1891 opiewającej:

Towarz. roln. krak. uchwała:

I. Wysłać do Wys. Ministerstwa rolnictwa petycję, żądającą, aby przeznaczoną została do dyspozycji Towarzystwa rolniczego krakowskiego, ewentualnie Wydziału krajowego, subwencya w kwocie po 4000 złr. rocznie na przeciąg lat 20, mająca się użyć na badania i doświadczenia w kierunku melioracyj torfowisk w zachodniej Galicyi.

II. Wysłać do Wysokiego Ministerstwa finansów petycję, żądającą rozporządzenia, aby:

a) Kainit z Kałusza dostarczany był rolnikom odpowiednio zmielony i zmieszany z torfem, z gwarantowaną zawartością 12·4% tlenku potasu, loco stacya kolei żelaznej w Kałuszu, po cenie nie wyżej jak 69 ct. za 100 Kg.

b) Aby import zagranicznego kainitu ułatwiony został przez podniesienie dozwolonej zawartości soli kuchennej na 4%, przez zmianę dotychczasowych przepisów denaturyzacyjnych w tym kierunku, aby 3%-towa przymieszka miału torfowego wystarczała do uczynienia im zadość.

c) Aby koszta przewozowe od sztucznych nawozów na kolejach państwowych stale zredukowane zostały do wysokości praktykowanej wyjątkowo w roku zeszłym, aż do dnia 15 kwietnia b. r.

III. Udać się do Koła polskiego, Wys. Sejmu i

wszystkich Rad powiatowych i Towarzystw rolniczych w kraju z prośbą o solidarne poparcie niniejszych wniosków.

Referat główny z powodów od Komitetu niezależnych nie mógł być wygotowanym na czas Zebrania ogólnego; w sprawie tej zaznaczyć atoli należy postęp zadawalający; Sejm bowiem krajowy uchwalił fundusz na założenie dwóch stacyj doświadczalnych do badania w praktyce najodpowiedniejszych sposobów uprawy roślin na gruntach torfowych — po jednej we wschodniej i zachodniej części kraju, a Rząd również udzieli na ten cel subwencję odpowiednią.

Co do punktu II lit. a) otrzymano od Wydziału krajowego zawiadomienie, że od d. 15 listopada 1891 r. począwszy, sprzedawać będzie Zarząd salinarny w Kałuszu rolnikom kainit mielony po 90 ct. w. a. za 100 kilo loco bez opakowania; co rozesłano w odpisie Towarzystwom rolniczym okręgowym oraz ogłoszono w *Tygodniku rolniczym*.

Otrzymano również od Wydziału krajowego zawiadomienie o warunkach, pod jakimi wystawia Zarząd kopalni w Kałuszu kainit mełty na sprzedaż. Że kainit jak wszystkie nawozy handlowe, o tyle tylko rokować może rolnikowi korzyści, o ile skład jego chemiczny jest w odsetkach części składowych ściśle obliczonym i przez sprzedającego poręczonym; wystosowano w tym przedmiocie do Zarządu żupy Kałuskiej wezwanie, by na przyszłość zawartość materij nawozowych w kainicie tamtejszym ściśle obliczona, była przez Zarząd poręczoną; lecz na to nie otrzymano odpowiedzi.

Co do punktu II lit. c) wniesiono do Jeneralnej Dyrekeyi Kolei państwowych podanie o przedłużenie niżki ceny przewozu nawozów handlowych co najmniej po koniec kwietnia r. 1892.

Na powyższe podanie, przedstawione przez p.

Wice-Prezesa Struszkiewicza, otrzymał od tegoż Komitet odpowiedź, że w dzienniku rozporządzeń Nr. 36 p. 723 c. k. Jeneralna Dyrekcya austriackich kolei państwowych przedłużyła obniżkę cen przewozu nawozów sztucznych do Galicyi i Bukowiny aż do dnia 30 września 1892 r., a to zgodnie z dawniejszem rozporządzeniem, ogłoszonym w dzienniku rozporządzeń Nr. 60 p. 1030. Koleje: Północna Cesarza Ferdynanda i Karola Ludwika odmówiły tego przedłużenia. Wszelako kolej północna cesarza Ferdynanda zamieściła od dnia 10 czerwca 1891 r. nawozy sztuczne, które objęte były p. 121 ogólnej taryfy klasyfikacyi towarów, w taryfie 3ciej, z wyjątkiem jednak siarkanu amoniaku i saletry chilijskiej.

Uchwała II.

Zgromadzenie Ogólne raczy uchwalić:

1. Wzywa się Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego, aby poczynił starania u Wysokiego c. k. Rządu i u Wysokiego Sejmu w celu uzyskania subwencji na założenie przy szkole rolniczej w Czernichowie stacyi doświadczalnej dla nawozów handlowych.

2. Zgromadzenie Ogólne wyraża przekonanie, iż pożytecznym i pożądanym byłoby zakładanie w obrębie działalności każdego Towarzystwa rolniczego okręgowego, praktycznych stacyj doświadczalnych, któreby w rozmaitych warunkach gruntowych zajęły się badaniem skutków, otrzymywanych przy użyciu nawozów handlowych.

3. „Komitet wezwie Towarzystwa rolnicze okręgowe do czuwania nad handlem nawozów sztucznych i nasion, zwłaszcza w kołach włościańskich, przy pomocy nowo założonej stacyi kontrolnej w Czernichowie.

a) Wystosowano odezwę wzywającą Towarzystwa rolnicze okręgowe do zakładania w obrębie działalności swojej, praktycznych stacyj doświadczalnych, któreby w rozmaitych warunkach gruntowych zajęły się badaniem skutków użycia nawozów handlowych; oraz polecono Towarzystwom okręgowym czuwanie nad handlem temi nawozami, tudzież nasionami, zwłaszcza dla kół włościańskich, przy pomocy założonej przy szkole rolniczej w Czernichowie stacyi kontrolnej.

b) Zażądano od Dyrekcji krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie zestawienia ewentualnego preliminarza na założenie i utrzymywanie stacyi doświadczalnej dla nawozów handlowych.

Po otrzymaniu tegoż wystosowano gruntownie opracowaną petycję do c. k. Ministerstwa rolnictwa jako też i do Sejmu krajowego, żądając następującej kwoty:

1. Wynagrodzenie dyrektora szkoły, głównie odpowiedzialnego za czynności stacyi	300 złr.
2. Wynagrodzenie profesora rolnictwa	400 „
3. Wynagrodzenie profesora chemii	200 „

4. Na zakupno nawozów sztucznych	250 złr.
5. Wynajęcie pola	200 „
6. Robocizna piesza i ciąгла	150 „
Rocznie	1500 złr.

Wydatek jednorazowy na zakupno siemnika do nawozów, nasion i niektórych sprzętów laboratoryjnych	1000 złr.
Wogóle	2500 złr.

Uchwała III.

Ogólne Zgromadzenie raczy uchwalić:

1. Reforma podatków szacunkowych i podatku od spadków należy do najważniejszych postulatów ekonomicznych rolnictwa krajowego, a przeprowadzenie jej w celu osiągnięcia sprawiedliwszego rozkładu ciężarów podatkowych między własność nieruchomą i kapitał ruchomy, uznaje się za jedno z najpilniejszych zadań obecnej sesyi parlamentarnej;

2. Poleca się Komitetowi, aby wypracował memoriał w sprawie tej reformy i takowy w porozumieniu z reprezentacyami stanu rolniczego innych krajów koronnych, wniósł w formie petycyi do Sejmu krajowego, Koła polskiego, Izby deputowanych i ministerstwa skarbu, oraz by nad tą ważną sprawą aż do chwili jej przeprowadzenia z całą troskliwością czuwał i o skutkach swych starań złożył sprawozdanie na przyszłorocznem ogólnem zebraniu.

Wniesiono do Sejmu krajowego gruntownie umotywowany memoriał, żądając przedłożenia w jaknajbliższym czasie Radzie państwa projektu osobnej ustawy o podatku od spadku, opierając się przytem na doskonałych wzorach zagranicznych, a zwłaszcza niemieckich i angielskich; również o oddanie zarządu tego podatku w ręce ukwalifikowanych urzędów skarbowych, celem zapewnienia ludności sprawiedliwego wymiaru, a skarbowi Państwa odpowiednich dochodów z tego źródła podatkowego. Również w swoim czasie wniesie Komitet do Koła polskiego w Radzie państwa, Izby deputowanych i Ministerstwa skarbu odpowiedni memoriał.

Petycję wysłano do Rady państwa w tłumaczeniu niemieckiem.

Uchwała IV.

Ogólne zebranie raczy uchwalić:

1. Wzywa się Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego do poczynienia usilnych starań u Wysokiego c. k. Ministerstwa oświaty w celu uzyskania zezwolenia, ażeby maturzyści szkół realnych, którzy przyjęci zostali jako uczniowie nadzwyczajni Studium rolniczego w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, mieli prawo i obowiązek składania egzaminów tak w ciągu kursu jak i po ukończeniu całej nauki i otrzymywali odpowiednie świadectwa.

2. Poleca się Komitetowi, ażeby postarał się o po-

parcie petycji swojej przez Senat Akademicki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Towarzystwo gospodarskie galicyjskie, Wydział krajowy i Koło posłów polskich w Wiedniu.

Wniesiono do Ministerstwa wyznań i oświaty petycję, oraz przesłano odpis tejże do Senatu akademickiego w Krakowie, upraszając o poparcie.

W odpowiedzi donosi w. c. k. Namiestnictwo re-skryptem z dnia 28 Października 1891 roku L. 82249, że J. E. p. Minister oświaty wyraził gotowość przypuszczania do egzaminów kursowych i końcowych, przepisanych prowizorycznym porządkiem, na każdorazowy wniosek zgromadzenia profesorów Wydziału filozoficznego tych słuchaczy, którzy uzyskali świadectwo egzaminu dojrzałości w wyższej szkole realnej i w celu studyów rolniczych na c. k. Uniwersytecie w Krakowie, przyjęci zostali w charakterze nadzwyczajnych słuchaczy, jeżeli słuchacze ci uczęszczali na wykłady według postanowień prowizorycznego programu nauki tego studium.

Uchwała V.

Ogólne Zgromadzenie raczy uchwalić:

1. Wzywa się Komitet, by jaknajspieszniej zajął się w porozumieniu z Galicyjskim Towarzystwem gospodarskim, wszechstronnem zbadaniem możliwego oddziaływania projektowanej regulacji waluty na ekonomiczne stosunki rolnictwa krajowego.

2. Wzywa się Komitet, by w powyższej sprawie wniósł odpowiedni memoriał do c. k. Ministerstwa skarbu i Koła polskiego w Wiedniu.

Uchwała VI.

„Ogólne Zgromadzenie Członków i Delegatów Towarzystw okręgowych poleca Komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego wnieść petycję do Koła polskiego, by ze względu na hodowlę krajową, starał się wyjednać u Wysokiego c. k. Rządu założenie chociażby tylko jednej żrebięciarni (Follenhof) w zachodniej części Galicyi i poleca Zalesie koło Rzeszowa, jako majątek ze wszech miar dogodny dla takiego zakładu“.

Wniesiono do Ministerstwa rolnictwa petycję, upraszając o założenie w Galicyi dwu żrebięciarni (Follenhöfe), jednej we wschodniej a jednej w zachodniej części kraju, przesyłając równocześnie na ręce Koła polskiego w Radzie państwa odpowiedni memoriał, z prośbą o gorące poparcie. Dotąd nie nadeszła odpowiedź.

Uchwała VII.

„Ogólne Zgromadzenie Członków i Delegatów Towarzystw rolniczych okręgowych poleca Komitetowi c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego wnieść petycję na ręce Delegatów do Rady państwa, by Wy-

soki c. k. Rząd dla ogólnego dobra i uregulowania cen sprzedaży soli, ustanowić raczył trafiki solne tak samo, jak istnieją trafiki tytoniowe“.

Załatwienie powyższej uchwały odroczone.

Sprawę tę, poruszaną już w Radzie państwa, podjął Sejm krajowy podczas ostatniej sesyi.

Uchwała VIII.

Wzywa się Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego, aby z powodu mającego nastąpić rozdziału kontyngentu spirytusu, miał na baczności tę sprawę, przed dyskusją w Radzie państwa dokładnie zbadać ją zechciał i w porozumieniu z c. k. Towarzystwem gospodarskim Galicyjskim (jako też z komisją do spraw spirytusowych przed trzema laty wybraną), wnioski co do rozdziału nowego kontyngentu w Kole polskim przedstawił.

Wniesiono do Wydziału krajowego podanie o zwołanie ankiety krajowej, któraby obmyśliła odpowiednie wnioski co do nowego rozdziału kontyngentu; zaproszono również do współdziałania Towarzystwo gospodarskie Galicyjskie.

Do ankiety z ramienia Komitetu wybrani zostali pp.: Szczepan hr. Tarnowski, Oskar Rudziński i Stanisław Żeleński.

Wydział krajowy nie zwołał dotąd ankiety.

Uchwała IX.

Zważywszy, że około $\frac{3}{4}$ roli w Galicyi zachodniej, a około $\frac{1}{3}$ roli w Galicyi wschodniej, potrzebuje drenowania;

Zważywszy, że wobec krytycznego stanu rolnictwa, szybkie przeprowadzenie drenowania jest jedynym środkiem, który większą część rolników naszych zdoła uratować od zguby;

Zważywszy, że drenowanie na szerszą skalę da się jedynie przy pomocy Rządu, za pośrednictwem pożyczki publicznej, na wzór Francyi, Anglii, a w nowych czasach Saksonii i Prus przeprowadzić;

Powołując się na ustęp mowy tronowej z d. 11 kwietnia 1891 r., który brzmi:

„Eine Vorlage wird vorbereitet, um die genossenschaftliche Organisation der landwirtschaftlichen Berufe zu fördern und dadurch einen weiteren Schritt zur Festigung der Verhältnisse dieses so wichtigen und zahlreichen Theiles der Bevölkerung zu thun“.

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby, zbadawszy sposób, w jaki tę sprawę z najlepszym skutkiem przeprowadzono w Saksonii i Prusach, — przez przedłożenie odpowiedniej ustawy, przyszedł rolnikom naszym z pomocą, do przeprowadzenia drenowania na szerszą skalę.

Wniesiono umotywowany memoriał w myśl powyższej uchwały do Ministerstwa rolnictwa i do Koła polskiego w Radzie państwa, upraszając o jak można najrychlejsze i dokładne zbadanie, na jakich zasadach

i w jaki sposób ta sprawa, tak błogie przynoszące następstwa, przeprowadzoną została we Francji i Saksonii, a to celem przedłożenia Radzie państwa projektu ustawy, normującej pożyczkę publiczną, zapomocą której ułatwioneby było rolnikom wielkiej i małej własności, drenowania na obszerną skalę. Przesłano również odpis Towarzystwu gospodarskiemu Galicyjskiemu, upraszając o przystąpienie do wspólnej akcji, jako też i Towarzystwom rolniczemu okręgowemu i Radom powiatowym, które jednomyślnie przystąpiły. Sprawę tę wnosił w Radzie państwa p. Struszkiewicz.

Uchwała X.

1) Na pokrycie niedoboru na rok 1891 uchwała się wkładkę od członków po 2 złr. w. a.

2) Wzywa się Komitet, by wobec wzrastających wydatków Towarzystwa rolniczego, postarał się o podwyższenie subwencji sejmowej z 3.000 na 5.000 złr. w. a.

Zażądano od Towarzystw rolniczych nadesłania uchwalonej należytości członków czynnych, oraz wniesiono do Sejmu krajowego gruntownie umotywowaną petycję o podwyższenie subwencji sejmowej z 3.000 na 5.000 złr., upraszając Wydział krajowy o poparcie; ale bez skutku.

Wnioski odesłane do załatwienia Komitetowi.

Wniosek I. Towarzystwa rolniczego okręgowego w Tarnowie.

W punkcie III. odpowiedzi Komitetu Towarzystwa rolniczego Krakowskiego w sprawie podniesienia w kraju naszym hodowli bydła, Komitet wyraził się gorąco za zaprowadzeniem przymusowego ubezpieczenia bydła od zarazy.

Towarzystwo rolnicze okręgowe w Tarnowie wychodząc z przekonania, że procent strat spowodowanych przez wypadki zarazy w całym kraju, jest stosunkowo bardzo mały, a opłata zabezpieczająca od owych strat byłaby podatkiem uciążliwym, przedewszystkiem dla mniejszej własności, a nawet mogłaby spowodować redukcję w hodowli bydła; przeto Towarzystwo okręgowe w Tarnowie stawia wniosek następującej treści:

Ogólne Zgromadzenie popiera usilnie całą odpowiedź Komitetu, daną Wydziałowi krajowemu w sprawie hodowli bydła, z wyjątkiem myśli podniesionej w punkcie III. tj. przymusowego ubezpieczenia od zarazy, które obecnie uważa za rzecz przedwczesną.

Polecono do zbadania i udzielenia opinii Sekcyi hodowlanej. Komitet zgodnie z wnioskiem Sekcyi hodowlanej, obstaje przy niezbędnej potrzebie wydania ustawy o przymusowym ubezpieczeniu bydła od zarazy.

Wniosek II. p. Ludwika Seelinga

Ze względu, że prasowanie paszy zielonej jest dla kraju naszego rzeczą bardzo ważną, gdyż długo-

trwałe deszcze panują u nas podczas głównego zbioru paszy; należałoby sprawą tą zająć się na seryo, wysełając kosztem subwencji, przeznaczonej na kulturę roślin lub na chów bydła, odpowiednią osobistość, a najlepiej Inspektora hodowli, do dóbr księcia Schwarzenberga, który na zeszłorocznej wystawie w Wiedniu przedstawił liczne i nader piękne okazy słodkiej konserwy paszy prasowanej. Delegat ten zapoznawszy się dokładnie z całym postępowaniem przy prasowaniu paszy i użyciem jej do żywienia inwentarza, mógłby następnie, sam lub z pomocą sprowadzonego robotnika, uczyć nas praktycznego wykonania tej roboty.

Ci więc, którzyby chcieli przystąpić do prasowania paszy, już tej jesieni pod kierunkiem owego delegata, mogliby zapisywać się w biurze Towarzystwa rolniczego i znaleźć kolejno żadaną pomoc i pouczenie. Z powyższych więc powodów przedkładam następujący wniosek:

Zebranie ogólne zechce uchwalić: Poleca się Komitetowi, aby kosztem subwencji, przeznaczonej na kulturę roślin lub hodowlę bydła, wysłał Inspektora hodowli lub w razie niemożności, innego delegata, do dóbr księcia Schwarzenberga, w celu wyuczenia się praktycznego prasowania paszy zielonej w stogach i zastosowania następnie postępowania tego u zgłaszających się w kraju naszym rolników.

Polecono p. Lippomanowi, by ułożył okólnik, zawiadamiający Towarzystwa rolnicze okręgowe, gdzie najkorzystniej nabyć można przyrządów do konserwowania paszy według metody wzmiankowanej, oraz że tuż pod Krakowem metody tej praktycznie nauczyć się można i by zawiadomienie to umieszczone zostało w *Tygodniku rolniczym*. Co też spełniono.

Wniosek III. p. Dr. Juliana Dunin Brzezińskiego.

Zważywszy, że dla właścicieli ziemskich jest rzeczą nader ważną dokładna znajomość granic swej posiadłości, tudzież utrzymanie ich nietykalności;

Zważywszy, że wedle obecnych ustaw obowiązujących, tak zbadanie granic, jako też ich sprostowanie, jest możliwem tylko na drodze postępowania przewlekłego i nader kosztownego;

Zważywszy, że w ślad tego zachodzi bezwarunkowa potrzeba zaprowadzenia odmiennego a szybkiego postępowania;

Ogólne zebranie Towarzystwa rolniczego krakowskiego zechce uchwalić:

Poleca się Komitetowi, aby wniósł petycję do Rady państwa na ręce Koła polskiego, w przedmiocie reformy postępowania w sprawach granicznych.

Żądano od p. Brzezińskiego zredagowania w formie odpowiedniej petycji do w. Władz.

Odbyto następnie w tej sprawie ankietę w Uniwersytecie Jagiellońskim, która uchwaliła:

Ostateczną decyzję odroczyć aż do chwili, kiedy ukaże się zamierzona przez Radę państwa nowela do przepisów postępowania cywilnego. Gdyby nowela nie obejmowała ulepszonych przepisów postępowania w spornych sprawach granicznych, wtedy zaprojektowałyby należało przepisy potrzebne.

W protokołach posiedzeń i dzienniku podawczym biura Komitetu zapisano i załatwiono sprawy następujące:

1. Nadesłany przez p. Dr. Stanisława Larysz Niedzielskiego okólnik c. k. Starostwa w Wieliczce z d. 3 kwietnia 1891 L. 48 w sprawie obowiązkowego przeprowadzenia przez obszary dworskie i Zwierzchności gminne katastru bydła; cofnięty następnie przez c. k. Starostwo, przyjęto do wiadomości.

2. Co do zawiadomienia iż Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego Galicyjskiego wyprawia Komisję za zakupem bydła rozplodowego do Oldenburga, uchwalono ogłosić w *Tygodniku rolniczym*, iż obywatele mający chęć sprowadzić rozplodniki dla swych obór, mają się zgłosić do biura Towarzystwa.

3. Towarzystwu rolniczemu okręgowemu w Tarnowie udzielono 200 złr. w. a. na urządzenie wystawy bydła, podczas zjazdu Kółek rolniczych, odbytego w dniu 9 i 10 czerwca 1891 r. w Tarnowie, z funduszu przeznaczonego pierwotnie na subwencję dla zaprowadzenia wzorowego chowu drobiu.

4. Nadesłane ogłoszenia c. i k. Intendentury I. korpusu w Krakowie, dotyczące dostaw żyta, siana, słomy, węgla kamiennego i drzewa opałowego, ogłaszano w *Tygodniku rolniczym*.

5. Na reskrypt Wydziału krajowego, żądający dania odpowiedzi na kwestyonaż dotyczący przeprowadzenia linii kolei lokalnych w Galicyi zachodniej, rozesłano odpis nadesłanego kwestyonaża Towarzystwom rolniczym okręgowym i Radom powiatowym, a z otrzymanych odpowiedzi, wybrana do tego Komisya z pp. Stanisława Chrzęszczewskiego, Dr. Juliusza Leo i Karola hr. Scipiona, zredagowała odpowiedź, którą Komitet po zatwierdzeniu jej Wydziałowi krajowemu przesłał.

6. Otrzymywane od c. k. Namiestnictwa okólniki i obwieszczenia, dotyczące zarazy bydła, jako też i trzody chlewnej, oraz ładowania tychże i przewozu na kolejach, ogłaszano w *Tygodniku rolniczym*.

7. Na reskrypt c. k. Namiestnictwa, w sprawie dania opinii co do zabezpieczenia na wypadek choroby urzędników i robotników leśnych i rolnych, odpowiedziano, że Komitet zgadza się w zupełności z wnioskami

Towarzystwa gospodarskiego Galicyjskiego, przedłożonymi c. k. Namiestnictwu.

8. W odpowiedzi na wezwanie Wydziału krajowego o danie opinii w myśl uchwały Sejmu krajowego z d. 29 listopada 1890 r., co do utworzenia w Banku krajowym oddziału melioracyjnego i parcelacyjnego, zażądał Komitet zdania Towarzystw rolniczych okręgowych, które:

a) Co do melioracyj objawiły, jak wielkie przestrzenie większej i małej własności ziemskiej wymagają osuszenia i na próżno dotychczas oczekują ułatwienia na ten cel kredytu. Środków tych bowiem posiadacze rzeczonych przestrzeni znaleźć mogą jedynie w kredycie specjalnie na ten cel udzielanym. Osnowa tych pism tłumaczy, dlaczego petycje o zatawienie tej ważnej sprawy, corocznie z wielu stron do Sejmu krajowego wnoszone bywają, a niejednokrotnie Zebrania ogólne Towarzystwa rolniczego Krakowskiego wkładały na Komitet obowiązek, bezustannego usiłowania, aby sprawa ta dłużej odraczaną nie była.

b) Co do parcelacji uznał Komitet utworzenie w Banku krajowym osobnego działu parcelacyjnego za zbyt cenne; skoro Bank ten akcyę parcelacyjną skutecznie popierać może przez wydawanie promes na pożyczki amortyzacyjne 4½% do wysokości wartości rozparcelować się mających przestrzeni, a w szczególności na każdą parcelę sprzedaną z osobna, gdy tylko tytuł własności nowonabywcy uregulowanym zostanie.

9. Nadesłany przez Wydział krajowy statut organizacyjny kursu praktycznego dozorców melioracyjnych we Lwowie, rozesłano Towarzystwom rolniczym okręgowym, upraszając o powiadomienie stron interesowanych.

10. Wniesiono do c. k. Ministerstwa rolnictwa petycję o 1.000 złr. w. a. stałej subwencji rocznej, a do Sejmu krajowego o 500 złr. na wydawnictwo *Tygodnika rolniczego*.

11. Na zapytanie Wydziału krajowego w jakiej miejscowości w okolicy Jasła, Krosna czy Gorlic, byłoby najodpowiedniej założyć niższą szkołę rolniczą, odpowiedziano, że miejscowością rokującą największe ułatwienia, a to ze względów na objawioną gotowość poniesienia ofiar celem uzyskania takiej szkoły, jest Krosno.

12. Otrzymane od krajowego Towarzystwa rybackiego w Krakowie sprawozdanie z czynności tegoż za r. 1890, rozesłano Towarzystwom rolniczym okręgowym.

13. Przesłano c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia proponowany przez Sekcyę howlaną roz-

dział otrąb, a to w myśl zgłoszeń nadesłanych do biura Towarzystwa, oraz upraszano Ministerstwo, by tylko ci petenci otrzymali pozwolenie na zakup otrąb, którzy zostaną przedstawieni przez Komitet.

14. Wniesiono do Ministerstwa skarbu petycję, przy załączeniu podań od Towarzystw rolniczych okręgowych, by z powodu złego zbioru paszy otrzymać mogli rolnicy darmo wodę słoną i sól bydlęcą; również co do wprowadzenia sprzedaży taniej soli bydlęcej, które doznaje przeszkody ze strony Węgierskiego Ministerstwa skarbu, wniesiono do Towarzystwa rolniczego w Budapeszcie o usunięcie tej przeszkody.— Na co w imieniu c. k. Ministerstwa skarbu, krajowa Dyrekcya skarbu we Lwowie przesłała odpowiedź odmowną, Towarzystwo zaś węgierskie nie odpowiedziało wcale.

15. Wniesiono do Komendy I. korpusu podanie, by ze względu na niepewny czas pogody, jaki panuje podczas żniw tegorocznych, obywatele którzyby się zgłosili, mogli otrzymać odpowiednią liczbę żołnierzy do zbiorów; otrzymano odpowiedź odmowną.

16. Z powodu nieurodzaju i wysokich cen ziemniaków i żyta, wystosowano do Ministerstwa handlu petycję o wyjednanie u Zarządu kolei skarbowych obniżki o 40—50% kosztów przewozu kukurudzy z Rumunii, południowych Węgier, Bukowiny i wschodnich powiatów Galicyi, dla tutejszych gorzelń rolniczych, które z powodu źle lub wcale niezebranego pierwszego pokosu paszy, bezwarunkowo w r. b. produkować muszą, dla dania rolnikom możliwości przeżywienia inwentarza. Uzyskano 40% opustu od dnia 19 kwietnia r. b. z zastrzeżeniem, że ustępstwo to wstecz nie obowiązuje.

17. Na odezwę Towarzystwa rolniczego styryjskiego, wzywającą do poparcia wniesionego przez toż Towarzystwo do Ministerstw rolnictwa i skarbu, oraz do obu Izb Rady państwa petycji o obniżenie ceny soli dla bydła, odpowiedziano, iż podobną petycję wniósł już Komitet Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

18. Na zapytanie Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego w sprawie projektu zaprowadzenia egzaminów państwowych dla prywatnych oficjalistów rolniczych, odpowiedziano:

że normy egzaminów mogłyby zostać ułożone jednostajnie dla wszystkich krajów państwa; gdyż wiedza rolnicza potrzebną jest wszędzie w równym stopniu; należałoby wszakże żądać od teoretyków odbycia trzechletniej praktyki gospodarskiej, zanim do egzaminu państwowego dopuszczeni zostaną.

Egzamin powinien mieć cechę praktyczną; z teorii

zaś należałoby pytać o tyle tylko, o ile jest ona w styczności z praktyką. Kandydaci, którzyby wyższych szkół rolniczych nie skończyli, muszą poddać się osobnemu egzaminowi teoretycznemu, a zdawszy go, przystąpią do egzaminu praktycznego.

Pożądanem byłoby zatem, aby komisye egzaminacyjne były mieszane, t. j. składały się tak z osób posiadających wiedzę teoretyczną, jak i ze znamienitych rolników praktycznych; a więc powinnyby należeć do nich profesorowie wyższych szkół lub uniwersytetów rolniczych i wykształceni wszechstronnie gospodarze

Przy zastosowaniu powyższych warunków, egzamina, o których mowa, mogłyby przynieść krajowi naszemu niewątpliwy pożytek.

19. Wystosowano odpowiedź do c. k. Namiestnictwa na zapytanie, czy potrzeba starać się o ustawę, polecającą przymusowe otwarcie dróg do pól i łąk pozbawionych dojazdu. W odpowiedzi upraszano przede wszystkim, aby c. k. Namiestnictwo na przyszłość w podobnych sprawach większej ekonomicznej ważności dla stosunków krajowych, wyznaczało Komitetowi dłuższy przeciąg czasu do przeprowadzenia badań, wysłuchania fachowych ankiet, wygotowania referatu i t. p.

W powyższej sprawie przedłożono obszerny memoriał, w którym Komitet położył nacisk, aby wszystkie powyższe sprawy, odnoszące się do przejazdu przez obce grunta, były oddawane do zbadania odrębnej krajowej Komisji, składającej się z fachowych urzędników, posiadających rolnicze i prawnicze wykształcenie. Komisya ta podzieliłaby się mogła na dwie lub trzy sekcye, któreby objeżdżały kraj i za przybraniem reprezentantów powiatowych oraz gminnych, jako mężów zaufania i rzeczoznawców, rozstrzygałyby z urzędu we wszystkich przypadkach.

Ponieważ możność popełnienia błędu lub bezprawia, przy takim nawet postępowaniu nie jest wykluczoną, uważa Komitet za rzecz potrzebną przyznanie stronom interesowanym prawa odwołania się od orzeczenia Sekcyj do pełnej Komisji krajowej.

Posiedzenia pełnej Komisji wymagałyby obecności członków wszystkich Sekcyj, a od orzeczenia pełnej Komisji nie służyłyby już żadne dalsze środki prawne.

Na odbytem w d. 29 kwietnia 1892 r. posiedzeniu uchwalił Komitet:

1) Wystosować do Wydziału krajowego odezwę z oświadczeniem, iż zapatrywania Wydziału krajowego nie zgadzają się z udzieloną r. z. c. k. Namiestnictwu opinią Komitetu, który sprawę niniejszą uważa za bardzo ważną, tak dla mniejszej jak i dla większej własności; że zatem czekać na tak odległe rozwiązanie sprawy komasacyjnej niepodobna, jeśli się chce uniknąć mnogich uciążliwości, ścieśnień prawa własności a stąd przykrych sporów.

2) W razie potrzeby wnieść w tej sprawie memoriał do Sejmu krajowego.

20. Wniesiono do Ministerstwa oświaty petycję o jaknajspieszniejsze obsadzenie katedr nauki rolnictwa i hodowli w Wydziale rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego i o przyrzucone fundusze na laboratoria, gabinety i folwark doświadczalny; oraz wniesiono prośbę do Koła poselskiego polskiego w Radzie państwa o energiczne poparcie tych ważnych i naglących postulatów.

21. Otrzymany od c. k. Namiestnictwa okólnik dotyczący tępienia owadów drzewnych (szkodników leśnych), rozesłano Towarzystwom rolniczym okręgowym oraz ogłoszono w *Tygodniku rolniczym*.

22. Do c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół ludowych przedstawiono pp.: Dra Prażmowskiego i Feliksa Sandoza.

23. Wniesiono do Wydziału krajowego petycję o przedłożenie Sejmowi krajowemu wniosku na uchwalenie rezolucji do c. k. Rządu o jak najspieszniejsze przedłożenie nowej krajowej ustawy lasowej z uwzględnieniem wniosków, przez krajową ankietę w r. 1889 przedstawionych.

24. Przesłano do c. k. Ministerstwa rolnictwa sprawozdanie rachunkowe z użycia funduszy Ministerjalnych za r. 1890.

25. Zarządom c. i k. magazynów wojskowych w Krakowie i Tarnowie przesłano daty statystyczne co do zbiorów ziemiopłodów w r. 1891.

26. Przesłano do c. k. Namiestnictwa sprawozdanie p. Jana Różańskiego z odbytych w r. 1891 wykładów wędrownych z działu sadownictwa i pszczelnictwa

27. C. k. Towarzystwu rolniczemu w Wiedniu przesłano ceny soli i mięsa, praktykowane w Galicyi zachodniej w r. 1891.

28. Wydziałowi krajowemu przesłano sprawozdanie rachunkowe z użycia funduszy Towarzystwa, pochodzących głównie z subwencji krajowej za r. 1891.

29. Co do poruszonej przez Oddział Podolski c. k. Towarzystwa Gospodarskiego Galicyjskiego sprawy urządzenia w Krakowie rzeźni dla bydła i nierogacizny, wystosowano do Magistratu miasta Krakowa zapytanie, jak stoi sprawa urządzenia dorocznych jarmarków na bydło rzeźne oraz urządzić się mającej stacyi kontumacyjnej dla trzody chlewnej. Otrzymano odpowiedź, że

gmina m. Krakowa przystąpiła już do budowy targowiska na trzodę chlewną, oraz że w. c. k. Namiestnictwo udzieliło już konsens na targi tygodniowe; uprasza przytem Magistrat o poparcie Komitetu.

30. W sprawie podniesienia hodowli bydła w myśl i dla poparcia wniosków krajowej Komisji rolniczej, porozumiano się z Towarzystwem Gospodarskim, aby wspólnie działać; oraz polecono delegatom Komitetu, biorącym udział w Zebraniu ogólnem Towarzystwa Gospodarskiego Galicyjskiego, by wnioski tutejsze tamże przedłożyli.

31. Wniesiono do Wydziału Krajowego memoriał w sprawie głodowej, w którym wyrażono usilną prośbę, aby jak najrychlej poczynić odpowiednie kroki zaradcze.

32. Poparto petycję mieszkańców Powiśla w powiatach Bocheńskim i Wielickim do Wydziału Krajowego i Sejmu, o uznanie za sprawę krajową, projektowanego przez Krajowe biuro melioracyjne obwałowania prawego brzegu Wisły i regulacji dopływów jej w tych dwu powiatach i o rychłe zarządzenie rozpoczęcia robót odnośnych.

33. Przystąpiono do Stowarzyszenia mającego na celu założenie austriackiego Muzeum rolniczo-leśnego w Wiedniu, jako członek zbiorowy, z roczną wkładką 10 Złr. w. a.

34. W sprawie zakupu remont galicyjskich; mimo że p. Minister wojny wydał pochlebną opinię, mimo to jednak p. pułkownik Powa, przewodniczący w c. k. Rzeszowskiej Komisji do zakupu koni dla armii, ogłosił, iż Komisya ta postanowiła obniżyć dowolnie praktykowane dotąd ceny koni. Wobec tego polecił Komitet Vice-Prezesowi swojemu, Posłowi Władysławowi Struszkiewiczowi, aby w porozumieniu z Kołem Polskiem w Radzie państwa, zapytał w jak najkrótszym czasie p. Ministra wojny, czy wiadomym mu jest zamiar Komisji w Rzeszowie, obniżenia dotychczasowej ceny remonty, jak również i źrebiąt dla źrebięciarni zakupowanych, i na jakiej podstawie Komisya powzięła to postanowienie; oraz aby się starał wyjednać u p. Ministra, by ze względu na bliski termin zakupu koni dla wojska, cofnięcie rozporządzenia wzmiankowanego nakazał. Odpowiedź dotąd nie nadeszła.

35. W sprawie uciążliwości i strat, na jakie narażeni bywają właściciele gorzelń rolniczych przez niezem uprawiedliwić się nie dające żądania Inspektorów skarbowych, oparte na mylnem lub fantastycznym tłumaczeniu niezłych może, ale w każdym razie niedość jasnych przepisów wykonawczych, dopełniających ustawę wódczaną, przesłał Komitet pismo do c. k. Towarzystwa Gospodarskiego Galicyjskiego, z wezwaniem o spól-

działanie. Zarazem wezwano Towarzystwa rolnicze okręgowe, by każde ze swojego okręgu wybrało dwu Delegatów t. j. właścicieli gorzeln, ewentualnie znawców gorzelnictwa, którzyby, zebrawszy jak największą liczbę autentycznych dowodów, niepraktyczności i szkodliwości przepisów wykonawczych, przybyli na posiedzenie Komitetu z gotowym materiałem, lub też nadesłali go ankiecie do sformułowania opinii, dla zebrać się mającej we Lwowie ankiety krajowej. Ankieta nie doszła do skutku.

36. Na wezwanie Ministerstwa rolnictwa, czy w szkołach rolniczych, należących do okręgu tutejszego Towarzystwa, odbyły się jakie nadzwyczajne wykłady; po zasięgnięciu wiadomości, odpowiedziano, że w r. 1891 nie odbyły się tam żadne wykłady nadzwyczajne.

37. Na zapytanie Wydziału Krajowego, czy myszy polne pojawiły się w Galicyi zachodniej i w jakiej ilości; czy nie zachodzi niebezpieczeństwo zniszczenia zasiewów ozimych i czy byłoby pożądanym wydanie podobnego rozporządzenia jak dla Szląska; odpowiedziano w myśl relacyj otrzymanych od Towarzystw rolniczych okręgowych, potwierdzając potrzebę tępienia myszy. Przy tem polecono uwzględnieniu Wydziału Krajowego zupełnie słuszne uwagi, poczynione w tej sprawie przez Towarzystwa roln. okręgowe.

38. Na zapytanie c. k. Ministerstwa rolnictwa, czy w Galicyi zachodniej istnieją spółki mleczarskie; odpowiedziano, że niema ich w tej części kraju.

39. Na wezwanie c. k. Namiestnictwa do udzielenia opinii w sprawie powstać mającej w Krakowie instytucji handlowej pod firmą „Izba dla handlu zbożem i produktami w Krakowie“, odpowiedziano, że nie tylko nie może Komitet zgodzić się na stworzenie i utrzymanie instytucji podobnej, ale nadto usilnie uprasza o stanowcze przeszkodzenie zawiązaniu się jej tak, jak określa Statut przedłożony do opinii.

40. Przesłano c. k. Ministerstwu rolnictwa zestawienie statystyczne zbiorów ziemiopłodów, produkcji wosku i miodu oraz sprawozdanie rachunkowe z subwencji, otrzymanej na powyższe cele za r. 1891.

41. Na wezwanie Sądu Krajowego w Krakowie o wskazanie kilku osób, jako znawców w sprawach handlu zbożem; mianowano pp: Alfonsa Lippomana, Jana Skirlińskiego, Jana Kantego Kirchmayera, Franciszka Wojnarowskiego i Henryka Lewieckiego.

42. W poruszonej przez Oddział Tarnopolski sprawie naglącej potrzeby wyjednania ustawy, poskramiającej zgubną dla ludu działalność agentów emigracyjnych, wniesiono do Rady państwa petycję z poparciem

wniosku Deputowanego hr. Pinińskiego, z tem jednakże obostrzeniem, by według uchwalić się mającej ustawy, podstępne czynności agentów emigracyjnych karane były, jako zbrodnia oszustwa.

43. Na umotywowane żądanie Towarzystwa rolniczego okręgowego w Wieliczce wniesiono do Sejmu Krajowego petycję o zwolnienie producentów, powierających Składowi krajowym towar swój, od wymaganych dotąd dla warantów 3ch podpisów, jak przy udzielaniu kredytu osobistego; oraz o wyjednanie obniżenia procentu od zaliczek, do stopy praktykowanej w Banku austro-węgierskim.

44. Wniesiono do c. k. Ministerstw spraw wewnętrznych, Handlu i Rolnictwa petycję o bezpłatny przewóz kolejami skarbowymi ziemniaków do sadzenia, ze wschodniej Galicyi, gdzie lepiej obrodziły.

Otrzymało od w. Prezydium c. k. Namiestnictwa odpowiedź, że w. c. k. Ministerstwo Handlu reskryptem z d. 9 Kwietnia 1892 r. L. 12287 według informacji udzielonej przez Jeneralną Dyrekcję c. k. Kolei skarbowych, wprowadziło w życie znaczne niżenie transportowe, dla przewozu kartofli, co podano do powszechnej wiadomości w Nr. 27 Dziennika rozporządzeń dla spraw kolejowych i żeglugi z d. 5 Marca 1891 pod poz: 542.

a) co do głównych linii upaństwowionej Kolei Karola Ludwika, na mocy taryty wyjątkowej I, zawartej w oddziale A) lokalnej taryty towarowej c. k. Kolei skarbowych, część II zeszyt 2.

b) co do Kolei lokalnych Jarosław-Sokal i Dębica-Rozwadów na mocy wyjątkowej taryty I według oddziału D) powyższej lokalnej taryty towarowej, oraz

c) co do reszty w Galicyi i na Bukowinie istniejących Kolei państwowych i w zarządzie państwa będących Kolei prywatnych (z wyjątkiem kolei Lwów-Bełzec (Tomaszów) oraz Bukowińskich i Kołomyjskich kolei lokalnych) na mocy wyjątkowej taryty II według oddziału A) państwowej lokalnej taryty towarowej, mogą korzystać także gminy niedostatkiem dotknięte, przy sprowadzaniu kartofli na sadzenie, z zachowaniem określonych tamże warunków i zastrzeżeń (Modalitäten).

Powyższe rozporządzenie ogłoszono w *Tygodniku rolniczym*.

45. Rozesłano Towarzystwom rolniczym okręgowym i Wydziałom Rad powiatowych, otrzymanym od Krajowego Towarzystwa rybackiego w Krakowie okólnik dla włościan, iż Tow. rybackie wyznacza dla tej części kraju dwie nagrody t. j. jedną dwa dukaty a drugą jeden dukat w złocie dla tych włościan, którzy do dnia 1 Lipca 1893 r. odznaczają się hodowlą ryb na własnych gruntach.

46. Poparto u Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, podanie Zarządu okręgowego w Krakowie, aby tegoroczne Walne Zebranie Delegatów Kółek rolniczych odbyło się w Krakowie.

47. Przesłano c. k. Ministerstwu rolnictwa projekt użycia przyznanej warunkowo na r. 1892 subwencji ministeryalnej na wykłady wędrownie w kwocie 1000 — 1500 złr.

Uchwalono zatem dla nauczyciela wędrownego p. Stanisława Szalaja na wykłady o rolnictwie 500 złr., na wykłady o uprawie i wyprawie lnu 250 złr;

dla p. Zygmunta Fertiga, weterynarza powiatowego w Bochni, na wykłady z działu weterynaryi 250 złr.

Na koszt zjazdu Delegatów Kółek rolniczych, mającego się odbyć w Krakowie, t. j. na urządzenie wystawy i premiowanie bydła włościańskiego 500 złr.

48. Wysokiemu c. k. Ministerstwu rolnictwa przedłożono postulat subwencyjny na podstawie żądań Towarzystw rolniczych okręgowych na r. 1893 w dziale I.

1. Na zakupno buhai dla włościan . . .	12.000 złr.
2. „ premiowanie bydła włościańskiego	3.000 „
3. „ założenie czterech obór zarodowych bydła krajowego, celem uzyskania w jak najkrótszym czasie jak największej liczby reproduktorów . . .	8.000 „
4. Na urządzenie czterech obór do wychowu buhai z zakupowanych cieląt krajowych	4.000 „
5. Na inspekcję i kierownictwo wszystkich spraw hodowlanych	2.000 „
6. Na zakupno knurów	2.000 „
7. „ założenie dwóch pepinier angielskich owiec mięsnych	1.000 „
Razem	32.000 złr.

W dziale II.

Dla Kółek rolniczych:

a) na wykłady wędrownie z dziedziny rolnictwa	600 złr.
b) na wykłady o uprawie i wyprawie lnu	400 „
	1.000 złr.
a) na wykłady o ogrodnictwie i pszczelnictwie	600 złr.
b) na wykłady o weterynaryi	400 „
c) „ „ o rybołówstwie	400 „
d) „ „ o chmielarstwie	200 „
e) „ „ o koszykarstwie	200 „
f) „ „ na obniżenie ceny nasienia lnu	300 „
Razem	3.100 złr.

49. Na podanie Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych, upraszającego o udzielenie subwencji na wykłady wędrownie z działu rolnictwa, odpowiedziano, że na r. b. Komitet przedstawił c. k. Ministerstwu rolnictwa w przesłanym projekcie użycia przyrzuconej na r. 1892 subwencji, dla pana Stanisława Szalaja, krajowego nauczyciela wędrownego, na odbyć się mające w zachodniej części kraju wykłady o rolnictwie 500 złr. i o uprawie i wyprawie lnu 250 złr.

50. Poparto petycję wniesioną przez krajowe Towarzystwo rybackie do Ministerstwa rolnictwa, w sprawie zanieczyszczenia wód płynących odpływami fabrycznymi.

51. Przesłano c. k. Namiestnictwu sprawozdanie weterynaryjne, załączając przytem wykaz subwencyj otrzymanych na hodowlę bydła i drobny inwentarz, oraz wykaz ustniejących obór zarodowych, stacyj buhai i pepinier owiec.

52. Przez delegata swego wziął Komitet udział w komisji komasacyjnej, zwołanej przez c. k. Namiestnictwo.

53. Przesłano w. c. k. Namiestnictwu odpowiedź co do wartości uczynionego w Izbie deputowanych Rady państwa, przez Dr. Władysława Kraińskiego wniosku o rozwoju i udoskonaleniu uprawy i wyprawy lnu, przez zawieranie w tym celu stowarzyszeń wielkich właścicieli, przez utrzymywanie zawodowego instruktora itd. Odpowiedziano, że każde usiłowanie, dążące do rozwoju i udoskonalenia produkcji włókna, zasługuje na poparcie. A nie przesądzając, o ile proponowane przez p. Kraińskiego środki okażą się w praktyce skutecznymi, zwrócono uwagę c. k. Namiestnictwu na potrzebę krzewienia u włościan jasnych pojęć o pożyteczności uprawy i wyprawy lnu, zapomocą wykładów wędrownych, zapopatrywania Kółek rolniczych w tanie a dobre siemię, oraz przez urządzenie wzorowych suszarń i międlarek.

54. W odpowiedzi na zapytanie c. k. Namiestnictwa, czy zdaniem Komitetu byłoby właściwem, aby co do udzielać się mających na cele Kółek rolniczych ze skarbu państwa subwencyj, ministerstwo odnosiło się wprost do Zarządu głównego Kółek rolniczych, czyli też właściwiej byłoby, aby subwencje te szły za pośrednictwem Komitetów krajowych Towarzystw rolniczych i aby użycie funduszków zostawało pod pewną tychże Komitetów kontrolą; odpowiedziano, że Komitet silnie obstaruje przy udziale Komitetów w wyrabianiu subwencyj i niejakiej kontroli nad ich używaniem, a to z powodu, że instytucja Kółek, a mianowicie Zarządy powiatowe, nie są jeszcze dostatecznie ani wszędzie zorganizowane; sam zaś Zarząd główny nie rozporządza

ani siłami ani środkami dostatecznymi do prowadzenia skutecznego nadzoru w różnych okolicach kraju.

55. Na zaproszenie c. k. Towarzystwa gospodarskiego Galicyjskiego, aby Komitet wysłał delegatów do wzięcia udziału w Komisji, mającej ocenić dzieło, opracowane przez p. Prof. Dra Antoniego Barańskiego „O zawodach bydła krajowego“, mające być wydane kosztem c. k. Ministerstwa, odpowiedziano, że z powodu późnego przesłania zaproszenia, Komitet nie mógł wysłać delegatów.

Natomiast zażądano przesłania rękopisu do przejrzania i zatwierdzenia, a to w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 28 września 1886 roku L. 12.943/1.449. Na powyższe żądanie Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego Galicyjskiego nadesłał odpis manuskryptu, do którego przejrzania i zatwierdzenia została wybrana osobna komisja.

56. Wniesione do Komitetu podanie p. Jana Chełmeckiego, kierownika szkoły ludowej w Szczawnicy, o udzielenie subwencji na założenie pasieki, odesłano do Towarzystwa rolniczego okręgowego w N. Sączu, żądając tegoż opinii.

57. Nadesłany przez c. k. Ministerstwo rolnictwa reskrypt Ministerstwa handlu z d. 18 lutego 1892 r. L. 6.932, dotyczący zawarcia traktatów cłowo-handlowych z Niemcami, ogłoszono w *Tygodniku rolniczym*.

58. Na wezwanie Banku krajowego we Lwowie, zamianowano cenzorami dla działu wekslowego na okres trzechletni pp. Michała Michalskiego, II. wiceprezydenta m. Lwowa, Stanisława Markiewicza, kupca i Andrzeja Kielanowskiego.

59. Poparto memoriał Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, wystosowany do Sejmu, Rady państwa i Ministerstwa, przeciw otwarciu granicy rumuńskiej dla dowozu bydła.

60. Na wezwanie c. k. Intendentury 10 korpusu w Przemyślu, mianowano rzeczoznawcą dla Rzeszowa p. Ignacego Gumińskiego.

61. Otrzymane od p. Ferdynanda hr. Hompescha sprawozdanie doroczne z działalności subwencyonowanej stacyi doświadczałnej w Rudniku, dla badania najodpowiedniejszych sposobów uprawy torfowisk, ogłoszono w *Tygodniku rolniczym*.

62. Załatwiono ośm spraw karczunkowych, przez wysłanie delegatów do Komisji w Hałnowie, Dąbrówce-

Breńskiej, Zakopanem, Gosprzydowej, Kopcach, Czaślawiu, Słupcu i Przyborowiu.

Przez wysłanie lub mianowanie delegatów wziął Komitet udział w Zebraniach ogólnych Towarzystw rolniczych w Zagrzebiu, Wiedniu, Bernie, Gracu, Opawie, Cieszynie, Poznaniu, Gorycyi i Salzburgu; Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie, Towarzystwa leśnego galicyjskiego, krajowego Towarzystwa rybackiego, oraz w Zebraniach ogólnych Towarzystw okręgowych: w Wieliczce, Białej, Krakowie, Mielcu, Rzeszowie, Bochni i Wadowicach; wzięto również udział w Zjeździe delegatów Kółek rolniczych, oraz w posiedzeniach Zarządu głównego bierze Komitet udział przez swojego stałego delegata.

W powyższym wyszczególnieniu spraw załatwionych od ostatniego Zebrania ogólnego, znajdzie Szan. Zgromadzenie obraz działalności Komitetu w ciągu roku ubiegłego.

Im cięższe czasy, tem pilniej czuwa Komitet nad dobrem rolnictwa krajowego, a rok ubiegły był znów jednym z najmniej pomyślnych, jak się okazuje z potrzeby środków zaradczych przeciw klęsce głodowej, dającej się dotkliwie uczuć tej części kraju.

W takich latach musi słabnąć skuteczność akcji wszelkich instytucji i stowarzyszeń. Mimo to jednak wykazać możemy niektóre objawy, rokujące produkcji naszej lepszą przyszłość, jak niejaki polepszenie przepisów taryfowych, tak upragnione dla handlu wywozowego, a głównie stanowczy krok naprzód, uczyniony przez reprezentację kraju w kierunku podźwignienia dobrobytu, przez dostarczenie środków do naszego rozwoju krajowej hodowli bydła. Do tego zmierzał Sejm krajowy, uchwalając na ostatniej sesji krajową ustawę hodowlaną, o której bliższych szczegółów udzieli osobny referat.

Zbytecznem byłoby nadmieniać o gotowości i usilności, z jakimi starał się Komitet nieść Towarzystwom okręgowym pomoc w walce przeciw trudnościom nieodłącznym od klęsk ogólnych niemal i wypływającemu stąd przygnębieniu i apatii, ażeby niedopuszczyć zwątpienia.

Nadmienić nakoniec wypada, że w r. ubiegłym zajmował się Komitet żywo pomyślnym rozwojem i użyteczną działalnością Kółek rolniczych

Popieranie akcji krakowskiego Towarzystwa powiatowego Kółek, dowodzi tego dostatecznie, a więcej jeszcze gorliwe popieranie zawiązanego w r. b. w Krakowie „Związku handlowego dla Kółek rolniczych i sklepików chrześcijańskich“, którego członkiem zbiorowym zostać zamierza Komitet.